

Kees van den Boogert

Reisgids voor wie meer wil

Voor als de coronamaatregelen het weer mogelijk maken ook weer buiten Europa op vakantie te gaan, is het goed de nieuwe reisgids *Israël en de Palestijnse gebieden* onder de aandacht te brengen.

De auteur, Piet van Midden, docent Hebreuws aan de Universiteit van Tilburg en predikant, geeft in dit reisboek een update van de *Reisgids voor de bewuste bezoeker*. In de ondertitel 'reisgids voor wie meer wil' geeft hij aan dat hij de geïnteresseerde reiziger een handboek biedt. Hij vertelt het verhaal áchter al de plaatsen die je kunt bezoeken. De geschiedenis ervan wordt, waar dat mogelijk is, ondersteund door bijbelteksten uit het Oude en Nieuwe Testament en gaat hierdoor voor je leven.

Religies ontmoeten elkaar

Van de religies in Israël, zoals jodendom, christendom, islam, Samaritanen en Druzen, krijgt het jodendom de meeste aandacht. De Talmoed, de bril waardoor Joden de Bijbel lezen, is het uitgangspunt. Een aantal religieuze symbolen, zoals de gebedsriemen, het gebedskleed, de gedenkwastjes en de mezoeza worden besproken. Ook de joodse keuken en de spijswetten krijgen grote aandacht. Bij het christendom worden helaas alleen de breuklijnen met het jodendom verteld. Aan de overtuiging dat we als kerken voorgoed verbonden zijn met Israël had zeker ook aandacht gegeven moeten worden. Verhelderend is de uitleg over de Samaritanen.

Wat ga je zien?

De rondreis door het land begint bij hoofdstuk 9 op de Olijfberg in Jeruzalem en eindigt bij hoofdstuk 19 in het gebied van de Filistijnen. Jaarlijks begint bij Betfage op Palmzondag de grote processie, de route die Jezus liep bij zijn intocht in

Jeruzalem. Via Getsemane en de Stefanuspoort kom je dan door de Via Dolorosa. Hier spreekt het Evangelie. Rond de Tempelberg en in de joodse wijk, met de Westelijke Muur of Klaagmuur en herbouwde Hurva-synagoge, ontdek je hoe het christelijk geloof geworteld is in het jodendom en deel je bij een Bar Mitswa viering in de vreugde van de Wet. Ook krijg je, met een blik op de Rotskoepel, zicht op de islam, of je hoort de oproep tot het islamitisch gebed. In de nieuwe stad mag je de Menora tegenover de Knesset niet overslaan. In de gids lees je over al de afbeeldingen die op de Menora staan.

Het gedachtenispark Yad Vashem, gewijd aan de Holocaust, maakt je stil. Vergeet ook de ramen van Chagall met voorstellingen betreffende de zonen van Jakob in het Hadassaziekenhuis niet. Buiten Jeruzalem wenkt Bethlehem, de

stad van David, en aan de Dode Zee Ein (bron) Gedi (steenbok). Hier spaarde David Sauls leven en leer je begrijpen wat 'levend water' is. De steenbokken springen er nog steeds rond. Door de Negev, op weg naar Eilat, bezoek je het graf van Ben Goerion, zie je de schitterende natuur van Ein Avdat en krijg je uitleg over de betekenis van de woestijn.

In het noorden kom je in Bet Sean ogen tekort voor de schoonheid van een Romeinse stad, lacht het meer van Galilea je toe en hoor je nog de echo van de zaligsprekingen die Jezus uitsprak.

Voor de joodse mystiek moet je in het stadje Tsfad met z'n kleurrijke synagogen zijn. En op de top van de nog besneeuwde Hermon verlang ik terug naar het godsdienstige hart van Israël, Jeruzalem.

Ten slotte

Ook aan klimaat, flora en fauna en de geschiedenis wordt aandacht besteed. Bij de weergave van de geschiedenis van Israël word je er door de auteur op attent gemaakt dat een bijbelverhaal nooit alleen historie vertelt, maar altijd ook een boodschap doorgeeft. Kortom, een veelzijdige en aanbevelenswaardige gids. «

Drs. C.J. van den Boogert is onder meer oud-Israëlwerker.

N.a.v. Piet van Midden, *Israël en de Palestijnse gebieden. Reisgids voor wie meer wil*

Uitgeverij KokBoekencentrum, Utrecht 2020, 208 blz. € 21,99